

Dr.jur. et phil. ERICH AUERBACH'IN İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İLE SÖZLEŞMELERİ

Yayına hazırlayan Şeref Etker*

Erich Auerbach'ın (1892-1957) ölümünün 50. yılında, yaşamı ve başta *Mimesis* olmak üzere, yayınları ile ilgili araştırmalar yayımlanırken İstanbul Üniversitesi'nde geçirdiği dönem yeniden ele alınmıştır.¹ Bu yayınlar içinde Erich Auerbach'ın İstanbul Üniversitesi ile 1936'da yaptığı beş yıllık ilk sözleşmenin Fransızca taslağına yer verilmiştir.² Ancak, Auerbach'ın Maarif Vekaleti adına İstanbul Üniversitesi Rektörü ile yaptığı sözleşmelerin Türkçe nüshaları görülmemiştir.

M. Vialon, incelediği bir sözleşme metnine dayanarak, Prof. Erich Auerbach'ın İstanbul Üniversitesi'ndeki çalışma koşullarını özetlemiştir.³

---

* Dr., PK 99, Kızıltoprak 34725, İstanbul. serefetker@gmail.com

¹ K. Konuk, *East West Mimesis: Auerbach in Turkey*, Stanford, Ca, Stanford University Press, 2010 [K. Konuk, *Doğu Batı Mimesis: Auerbach Türkiye'de*, çev. C. Evren, İstanbul, Metis yay., 2013]; *Yabanın Tuzlu Ekmeği: Erich Auerbach'dan Seçme Yazılar*, yay.haz. M. Vialon, çev. S. Durgun, H. Barışcan, İstanbul, Metis yay., 2010, içinde M. Vialon, 'Erich Auerbach'ın İstanbul'daki hümanizmi', s. 9-51; K. Konuk, 'Recreating humanism in Turkey: Auerbach's exile,' *Türkisch-deutscher Kulturkontakt und Kulturtransfer: Kontroversen und Lernprozesse*, Ş. Ozil, M. Hofmann, Y. Dayıoğlu-Yücel (eds.), Göttingen, V&R Unipress, 2011, s. 137-145; K. Konuk, 'Jewish-German philologists in Turkish exile: Leo Spitzer and Erich Auerbach,' *Exile and Otherness. New Approaches to the Experience of the Nazi Refugees*, ed. A. Stephan, Bern, P. Lang, 2005, s. 31-49 ['Deutsch-jüdische Philologen im türkischen Exil: Leo Spitzer und Erich Auerbach,' *Erich Auerbach: Geschichte und Aktualität eines europäischen Philologen*, ed. K. Barck, M. Tremel, Berlin, Kulturverlag Kadmos, 2007, s. 215-229]. Ayrıca, G. Wedekind, 'Europäologie: Erich Auerbach in Istanbul,' *Sanat Tarihi Defterleri* (İstanbul), sayı 6, 2002, s. 127-150; D. Damrosch, 'Sürgündeki Auerbach,' çev. K. Atakay, *Dünya Edebiyatı Deyince... "Aralıkta Edebiyat" Sempozyumu Bildirileri [İstanbul Bilgi Üniversitesi, 18-20 Aralık 2008]*, der. E.E. Çakmak, yay.haz. O. Deniztekin, İstanbul, Varlık yay., 2009, içinde s. 259-293; A. Viti, 'İstanbul: una finestra sul caos,' *L'Europa vista da Istanbul: Mimesis (1946) e la ricostruzione intellettuale di Erich Auerbach*, ed. L. Curreri, Bologna, Luca Sossella editore, 2014 içinde s. 19-26, ve F. Erkman-Akerson, *Mimesis'i Okumaya Başlarken (Erich Auerbach: Mimesis - Batı Edebiyatında Gerçekliğin Temsili) Bir Özet Denemesi*, İstanbul, İthaki, 2015.

² Orijinali *Deutsches Literaturarchiv Marbach*'da bulunan Fransızca metin üzerindeki düzeltmelerden, burada yayımlanan II numaralı belgenin (Contrat) Auerbach'a iletilen bir taslağı olduğu anlaşılmaktadır. Auerbach'ın sözleşmesi 15 Ekim 1936 tarihinde başladığına göre, bu belge için verilen 11 Aralık 1936 tarihi başka bir bilgi notuna ait olmalıdır, bkz. K. Konuk (2010), s. 205-207; K. Konuk (2013), s. 290-292 (tıpkıbasım). Bu belge, M. Vialon tarafından başka bir koleksiyonda gösterilmiştir, bkz. dn. 6.

³ M. Vialon, 'The scars of exile: Paralipomena concerning the relationship between history, literature and politics – demonstrated in the examples of Erich Auerbach, Traugott Fuchs and their circle in Istanbul,' *Yeditepe'de Felsefe* (İstanbul), 2, 2003, s. 219-220, dn. 84, 85: 'This textbook [*Roman Filolojisine Giriş*, çev. S. Bayrav (1944)] was written by Auerbach to fulfill the conditions he had agreed as a part of his employment contract, which originally was limited to 5 years. With a salary of 450 pounds after tax, he was, as the institute's director, responsible for the entire field of teaching. Within the first three years,

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Romanoloji Kürsüsündeki asistanlarından söz ederken yine bir ‘iş sözleşmesine’ değinmiştir.⁴

K. Konuk, Auerbach’ın sözleşmelerindeki bir madde üzerinde durmaktadır: ‘[İstanbul Üniversitesi] 1936’da imzaladığı sözleşmeye – sanki bu gerekliymiş gibi – Auerbach’ın Alman propagandası yapmayacağını garanti altına almak amacıyla, şöyle bir madde koymuştur:⁵ “Sn. Auerbach bu sözleşmeyle siyasi, ekonomik, ticari faaliyetlerde ve yabancı bir hükümetin propagandasına hizmet eden faaliyetlerde bulunmamayı taahhüt etmektedir. Yabancı kurum ve kuruluşlarda başka bir görevi kabul etmeyecektir.”⁶ Bu koşulun Erich Auerbach’ın sözleşmesine özgü olmadığı belirtilmemiş;⁷ aynı bağlamda, sözleşmenin tarafı olan İstanbul Üniversitesi’nin tutumu ayrıştırılmıştır.⁸

permission was given to teach in French; subsequently, Turkish was supposed to be the language taught in, a practice not employed by any of the émigré staff at the Romance Department. Additionally, Auerbach accepted the obligation, “keine politische, wirtschaftliche und Handelstätigkeit auszuüben und keine Tätigkeit, die die Propaganda für eine fremde Regierung zum Ziel hat.” (Employment contract between Cemil Bilsel, Rector at State University Istanbul and Erich Auerbach, cf. Hessisches Staatsarchiv Marburg (Germany), Faszikel 310 acc. 1978/15, No. 2261.) Son cümle Fransızcadan Almancaya çevrilmiş olmalıdır.

4 M. Vialon ‘Sunuş’unda Erich Auerbach’ın Traugott Fuchs’a Cambridge (ABD)’den 11.07.1949 tarihinde yazdığı bir mektup konusunda: “‘Çocuklarım’ ifadesi, bir yandan iş sözleşmesinde yer alan, modern bilimsel yöntemleri uygulayanların sayısını artırma hedefine ulaşmış olduğunu, öte yandan da birlikte çalışmanın insani koşulu olarak gördüğü sıcak ve içten atmosferin oluşmasına önem verdiğini gösterir’ yorumunu yapmıştır. Ancak, yazarın sözleşmenin hangi maddesine bakarak bu sonuca vardığı belli değildir, krş. Sözleşme I ve II.

5 E. Auerbach’ın profesörlüğe seçiminde ‘Alman propagandası’ konusunun ölçütlerden biri olduğu anlaşılmaktadır, bkz. K. Konuk (2013), s. 67, dn. 65; s. 103, dn. 62.

6 Türkçe metni görülmeyen madde, Fransızcadan İngilizceye, İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir: ‘Mr. Auerbach commits himself to abstaining from political, economical, and commercial activities and hence from activities serving the propaganda of a foreign government. He is not allowed to accept any other position in foreign institutions or establishments,’ K. Konuk (2010) s. 92; K. Konuk (2013), s. 142.

7 Auerbach’ın 1936 ve 1941 sözleşmelerinde 12., 19463 ve 1946 sözleşmelerinde 3. madde. İstanbul Üniversitesine 1933’te gelen bilim insanlarının sözleşmelerinde 12. maddeye benzer bir kayıt yoktur. İzleyen yıllarda böyle bir gereklilik doğduğu düşünülebilir, bkz. E. Taşdemirci, *Belgelerle 1933 Üniversite Reformunda Yabancı Bilim Adamları*, Ankara, Bizim Büro Basımevi, 1992, s. 144-150. (Dr. Fritz Neumark, Dr. E. Finlay Freundlich ve Dr. Richard Honig ile yapılan ve Bern Büyükelçisi Cemal Hüsnü Taray’ın imzasını taşıyan sözleşmeler T.C. Maarif Vekaleti Arşivi’ndedir. Cemal Hüsnü Taray, 1929-1930 yıllarının Maarif Vekilidir.) Bundan başka, yabancı öğretim üyeleriyle yapılan diğer sözleşmeler bağlamında: ‘üç yıl içinde Türkçe öğrenmeyi kabul ettiklerine dair madde[ye]’ değinilmiştir, K. Konuk (2013), s. 17-18. Bkz. Auerbach’ın 1936 ve 1941 tarihli sözleşmelerinde, md. 4.

8 Sözleşmenin ‘Maarif Vekaleti namına hareket eden, İstanbul Üniversitesi Rektörü [Prof. Cemil Bilsel] ile, Monsieur Auerbach arasında’ yapıldığı gözardı edilerek, Maarif Vekaleti ile İstanbul Üniversitesi’nin tutumlarının farklı olduğu önerilmiştir: ‘Maarif Vekilliğinin milli menfaat peşinde olmayan tarafsız bilimciler addettiği sığınmacılara yatırım yapmışsa da, Türkiye’deki diğer gruplar bu insanların siyaseten tam anlamıyla tarafsız olduğunu düşünmüyordu. İstanbul Üniversitesi buna iyi bir örnektir.’ K. Konuk (2013), s. 141-142 [‘If the Turkish ministry of education had an investment in the émigrés as scholars devoid of national agenda, other groups in Turkey did not perceive them in quite such politically neutral terms. Istanbul University is a case in point,’ K. Konuk (2010) s. 92.] *Deutsches Literaturarchiv*

Sözleşmelerin tümünün incelenmemiş olması önemli yanılgılara yol açmıştır: örneğin, Dr.jur et phil. Erich Auerbach'ın 'Romanoloji Profesörlüğüne değil, Yabancı Diller Yüksek Okulu başkanlığına atandığı' yazılmıştır.⁹ Ord.Prof. Erich Auerbach'ın başkanı olduğu bölümün adı¹⁰ ve kurumsal konumu da karıştırılmıştır.¹¹

Erich Auerbach ile İstanbul Üniversitesi arasında yapılan sözleşmeler

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde, 1936 ile 1947 yılları arasında onbir yıl süreyle görev yapan Prof.Dr. Erich Auerbach ile, 'Maarif Vekaleti namına hareket eden, İstanbul Üniversitesi Rektörü' arasında beş sözleşme imzalanmıştır:

- I. 15.10.1936 tarihli sözleşme. Türkçe, 19 maddedir. İmzaya hazır bir taslaktır.
- II. 15.10.1936 tarihli sözleşme. Fransızca, 19 maddedir. (Aslı gibidir.) İmzasızdır.

Marbach'daki taslağın girişi bunu açıklamaktadır : 'Entre Monsieur le Professeur Cemil Bilsel, Recteur de l'Université d'Istanbul agissant au nom du Ministère de l'Instruction Publique d'une part et Monsieur Auerbach, d'autre part il a été conclu le contrat suivant ;' bkz. K. Konuk (2010) s. 205; K. Konuk (2013), s. 290.

⁹ K. Konuk (2013), s. 170 'Spitzer'in – ve daha sonra Auerbach'ın – buraya esasen Romanoloji Profesörlüğüne değil de Yabancı Diller Okulu başkanlığına atandığını hatırlarsak...' ['... Spitzer (and later Auerbach) had been appointed to professorial chairs not of Romance, per se, but of Western languages and literatures.'] Adı geçen yayında verilen sözleşme taslağının başlığı : *Chaire de Philologie Romane à la Faculté des Lettres*'dir, K. Konuk (2013), s. 290; K. Konuk (2010) s. 205. Başka yerde, K. Konuk (2013), s. 142, dn. 38, Başlık : 'Edebiyat Fakültesi Romanoloji Bölüm Başkanı'; s. 245, dn. 1, 'Auerbach'ın Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü Başkanı olduğu dönemde...'

¹⁰ K. Konuk (2010), s. 111). Ayrıca, s. 32 'Öyleyse ilk görevimiz belli birini... İstanbul Üniversitesi'ne gelen ve burada on yılı aşkın bir zaman boyunca Yabancı Diller Okulu'nun başında bulunan Alman Yahudiyi incelemektir' ['...the German-Jewish Dante scholar from Marburg University who chaired the faculty of Western languages and literatures at Istanbul University for more than a decade', K. Konuk (2010), s. 15] derken, Auerbach, kendisini: 'Ben de, pratikte taşıdığı önem asıl olarak Fransız edebiyat tarihine dayanan bir kürsü sahibi Alman' olarak nitelemiştir, bkz. E. Auerbach, *Yabanın Tuzlu Ekmeği: Erich Auerbach'dan Seçme Yazılar*, yay.haz. M. Vialon, çev. S. Durgun, H. Barışcan, İstanbul, Metis yay., 2010, içinde 'Mektup 2' (Erich Auerbach'ın Johannes Oeschger'e İstanbul'dan 27.5.1938 tarihli mektubu), s. 306.

¹¹ E. Auerbach, *Yabanın Tuzlu Ekmeği: Erich Auerbach'dan Seçme Yazılar*, yay.haz. M. Vialon, çev. S. Durgun, H. Barışcan, İstanbul, Metis yay., 2010 içinde M. Vialon 'Sunuş': 'İstanbul Üniversitesi Avrupa Yabancı Dilleri Fakültesi' (s. 22); 'İstanbul Üniversitesi Romanistik Bölümü' (s. 24); 'Avrupa Dilleri Fakültesinin kuruluşu ve Yabancı Diller Bölümüne bağlanması...' (s. 26); '1936. [Auerbach] İstanbul Üniversitesi'nde kurulan Roman Filolojisi bölümüne katılması için çağrı aldı... bu üniversitede Yabancı Diller Okulunun başına getirildi' s. 94. Krş., *İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Mektebi Talimatnamesi*, E. Dölen, *Türkiye Üniversite Tarihi*, c. 4, İstanbul Üniversitesi (1933-1946), 1. bs., İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi yay., 2010, içinde s. 212-221 (şema); s. 658-683.

- III. 15.10.1941 tarihli sözleşme. Türkçe, 20 maddedir. İki nüsha hazırlanmıştır, imzalıdır. İlk 19 maddesi 1936 sözleşmesi ile aynıdır. Aylık ücretle ilgili değişiklik ek (20.) maddede belirtilmiştir.
- IV. 15.10.1943 tarihli sözleşme. Türkçe, 19 maddedir. Tek nüsha hazırlanmıştır. İmzalı ve onaylıdır.
- V. 01.01.1946 tarihli sözleşme. Türkçe, 19 maddedir. (Aslı gibidir.) İmzasızdır.

Erich Auerbach'ın İstanbul Üniversitesi ile yaptığı sözleşmelerin incelenmesi, akademik çalışmalarının anlaşılmasına ve özgeçmişini ile ilgili bilgilerin doğrulanmasına yardımcı olacaktır (Sözleşme metinleri yazıldığı gibi alınmıştır).

I. (Mukavelename)

Edebiyat Fakültesi Romanoloji Kürsüsü

Maarif Vekaleti namına hareket eden, İstanbul Üniversitesi Rektörü ile, Monsieur Auerbach arasında atideki mukavele aktedilmiştir:

1. M. Auerbach, Maarif Vekâleti tarafından, Edebiyat Fakültesine Romanoloji Profesörü tayin edilmiştir.¹² Bundan başka kendisi Fakülteye bağlı olan Yabancı Dil Mektebinde Müdürlük vazifesini de ifa edecektir. Kendisi bu vazifede, bir Müdür muavini ile, Rektör tarafından seçilmiş bir Profesör ve lektörler heyeti ile birlikte çalışacaktır.¹³ İngiliz ve Alman Filolojileri Kürsüleri münhal kaldıkça M. Auerbach bu derslere de nezaret edecektir. M. Auerbach, kendisine tevdi edilmiş olan ilmî çalışma ve tedris sahasında bütün gayreti ile çalışacağını, elzem olan dersleri bizzat vereceğini, ve kürsüsü ile alâkadar olan bütün imtihanları icra edeceğini taahhüt eder.
2. 3 Profesör tarafından tasdik edilmiş, sıhhi vaziyetinin, profesörlük ve müdürlük vazifelerini ifaya mâni olmadığını gösteren bir rapor vermesi taahhüt eder.
3. Bu mukavelenin müddeti beş seneliktir. 15.10.1936 senesinde başlar, 15.10.1941 senesinde hitama erer.
4. M. Auerbach, üç sene zarfında Türkçe öğrenmeye gayret edeceğini taahhüt eder.
5. M. Auerbach, üçüncü sene hitama ermeden, Türk talebelerini Roman filolojisine hazırlayan bir el kitabı yazmayı taahhüt eder. Bu kitabın Türkçe tabına da ayrıca yardım edecektir.

¹² Prof.Dr.jur et phil. Erich Auerbach'ın kadrosu 'Romanoloji Ordinayusu'dur.

¹³ Emre Dölen'in İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yabancı Diller Yüksek Okulu ile ilgili iki notu: 'Yabancı Diller Yüksek Okulu, Edebiyat Fakültesi'ne bağlı bir okul sayılmakla birlikte, her türlü ataması Rektörlük tarafından yapılan, gerçek müdürü Edebiyat Fakültesi Dekanı olan ve Dekanın "idari pençesi" altında yönetilen bir birimdir,' (s. 215); 'Mektebin yönetimi Tedrisat Müdürü ile Müdür muavinine verilmiş gibi görünmekle birlikte, Müdür muavini Müdüre karşı sorumlu olması gerekirken Dekana karşı sorumludur ve Dekan adına işleri denetleyip ona bilgi veren bir "Dekan temsilcisi" niteliğindedir. Böylece güvensizliğe dayalı olarak, iki başlı bir yönetim sistemi kurulmuştur,' (s. 213 dn. 83) E. Dölen, *Türkiye Üniversite Tarihi*, c. 4, İstanbul Üniversitesi (1933-1946), 1. bs., İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi yay., 2010.

6. M. Auerbach, talebelere vereceği derslerden mâdâ, ücretsiz olarak, ve muntazam surette, lise hocalarına da ders verecektir.
Bu derslerin şekil ve mahiyeti, Fakülte Dekanile birlikte tesbit edilecektir.
7. Üniversitenin halkı tenvir etmek için ihdas edeceği derslerle de âlâkadar olacak, doçent ve asistanlarını da bu yolda teşvik edecektir.
8. Kendi ihtisasına bağlı olan bilgi müesseselerinde de faaliyet gösterecektir.
9. Vazifeten seyahata çıktığı takdirde, harcırahı yüksek memurlara tatbik olunan talimatnameye tâbidir.
10. Bu mukavele ancak iki tarafın rızası ile fesholunur.
11. Tarafeyn, mukaveleyi feshetmek istedikleri takdirde birbirlerine 5 ay evvel bildirmek mecburiyetindedirler. Aksi takdirde mukavele bir sene için temdit edilmiş addedilir.
12. M. Auerbach, hiçbir siyâsî, iktisadî, ticarî faaliyette bulunmayacağına, ve yabancı bir devletin propagandasını yapmayacağını taahhüt eder. Yabancı bir teşkilat veya müessesede hiçbir vazife alamaz.
13. Tayyare vergisi olan 2% (*sic*) müstesna, bütün vergiler çıktıktan sonra, M. Auerbach'a 450 Türk Lirası maaş verilecektir. Devlet vergileri yükseldiği veya herhangi bir tadilat yapıldığı takdirde, bu maaş 450 Liradan aşağı veya yukarı olamaz. Mukavele yeni bir müddet için temdit edildiği takdirde M. Auerbach'ın maaşı 500 Liraya çıkarılacaktır. Maaş aydan aya ve peşinen ödenir.¹⁴
14. Profesörün kürsüsü, Enstitüsünün müdürlüğüne bağlıdır.¹⁵ Profesörlük ve müdürlük vazifeleri birbirinden ayrılamaz.
15. Bir mâni zuhurunda, Profesör, Rektörün muvafakatile, imtahan ve dersler için kendi yerini tutacakları seçebilir.
16. Hastalık zuhurunda, maaş bila-inkitâ 6 ay verilir. Eğer hastalık fazla devam ederse Maarif Vekili mukaveleyi feshedebilir.
Ölüm vukuunda, (intihar müstesna) ailesi ve küçük çocukları Profesörün altı aylığını alırlar.
17. M. Auerbach ve ailesinin eşyasının nakli için maktuen 1750 Türk Lirası verilecektir. Aynı kayıtlar, M. Auerbach 5 sene sonra, Türkiye'yi terk ettiği takdirde de muteberdir.
18. M. Auerbach'la Vekil arasında zuhur edecek ihtilafları hal [ve fasletmek] etmek için Ankara mahkemesi selahiyattardır.
19. Bu mukavele İstanbul'da iki nüsha olarak yapılmış ve imza edilmiştir.

---

¹⁴ Auerbach'ın İstanbul Üniversitesi'nde göreve başladığı 1936 yılında Üniversite yönetimi şu kararı almıştır: 'Yeni yapılan mukavelelerin hepsinde yeni bir yol takip ediyoruz. Bu da garplı profesörlerle Türk profesörlerin maaşı arasındaki farkı gittikçe kaldırmaktır. Bu sebeple, yeni mukaveleler hep 450-500 [TL] üzerine yapılmaktadır,' Rektör Cemil Bilsel'in Dördüncü Yıl Açış Nutku, *Üniversite Konferansları 1936-1937*, ([c. II] İstanbul, İ.Ü. yay., 1937) s. 13.

¹⁵ Enstitü, bölüm anlamında kullanılmıştır, bkz. 'Üniversite Rektörü Ord.Prof.Dr. Tevfik Sağlam'ın 11inci Yıl Açış Söylevi,' *Üniversite Konferansları 1943-1944*, ([c. IX] İstanbul, İ.Ü. yay., 1945) s. 18: 'Edebiyat Fakültemizde 12 enstitü vardır (...Romanoloji, Şarkiyat, Klasik Filoloji, Pedagoji, Önasya Dilleri Enstitüleri).' Romanoloji profesörlüğünün Bölüm yöneticiliği görevini de kapsadığı belirtilmektedir, bkz. Sözleşme IV ve V, mad. 14 'Profesörün kürsüsü Enstitüsünün idaresine bağlıdır. Profesörlük ve Enstitü Direktörlüğü birbirinden ayrılmaz bir bütün teşkil eder.'

II (Contrat)**Chaire de Philologie Romane à la Faculté des Lettres**

Entre Monsieur le Professeur Cemil Bilsel, Recteur de l'Université d'Istanbul agissant au nom du Ministère de l'Instruction Publique d'une part et Monsieur Auerbach, d'autre part il a été conclu le contrat suivant:

1. Monsieur Auerbach est nommé par le Ministère de l'Instruction Publique Professeur de la Philologie Romane à la Faculté de Lettres. Il assumera, outre les cours de sa chaire, la Direction de l'École des langues, dépendant de la dite Faculté de l'Université d'Istanbul. Il sera assisté par un directeur adjoint et un comité de professeur et de lecteurs élus par le Recteur. Tant que les chaire de Philologie anglaise et allemande restant sans titulaire M. Auerbach se charge de la surveillance de ces études. Monsieur Auerbach s'engage à consacrer toutes ses forces au travail d'enseignement et de recherche qui lui est confié, à donner lui-même tous les cours nécessaires pour sa branche à procéder lui-même et à fond à tous les examens relevant de sa chaire.
2. Il s'engage à fournir un certificat médical signé de 3 professeurs constatant qu'il n'est sujet à aucune maladie qui l'empêcherait de remplir régulièrement ses fonctions de professeur et de directeur.
3. La durée de présent contrat est cinq ans. Il commence le 15.10.1936 pour expirer le 15.10.1941.
4. Monsieur Auerbach s'engage à faire tout son possible pour apprendre la langue turque dans un délai de trois ans.
5. Monsieur Auerbach s'engage, avant la fin de la troisième année de son contrat, à préparer un manuel introduisant les étudiants turc à l'étude des aspects principaux de la Philologie Romane. Une édition en turc de ce manuel sera faite avec sa collaboration.
6. Monsieur Auerbach, outre ses cours aux étudiants, s'engage à donner régulièrement et gratuitement des cours de perfectionnement destinés aux professeurs de lycée.
La forme et la matière de ces cours fixées d'accord avec le doyen de la Faculté.
7. Il s'engage à collaborer aux cours d'extention universitaire destinés au Grand Public et éventuellement, à y faire participer les docents de son service, et les assistants.
8. Il s'engage à prendre une part active au développement des organisations de culture en relation avec son enseignement.
9. Les frais des voyages de service sont remboursés selon les règlements en vigueur pour les fonctionnaires supérieurs de l'État.
10. Le contrat présent ne peut être résilié que d'un commun accord entre les parties.
11. Les parties s'engagent à notifier l'une et l'autre 5 mois avant l'échéance du contrat, qu'elles n'entendent pas prolonger ce dernier. Faute de quoi le contrat est considéré comme renouvelé pour une année.
12. Monsieur Auerbach s'engage à s'abstenir de toute activité politique, économique et commerciale ainsi que toute activité ayant pour but de faire propaganda d'un gouvernement étranger. Il ne peut accepter aucune fonction dans des institutions ou établissements étrangers.

13. Le traitement mensuel de Monsieur Auerbach est de 450 livres turques nettes, après défalcation de toutes retenues et de tous impôts sur les traitements, sauf, cependant l'impôt dit aide aux forces de l'air qui est de 2%. Ce traitement subsiste dans tous les cas, même si une élévation générale des impôts d'État sur les traitements ou toutes autre restriction de traitement se produisaient. Au cas où le contrat serait renouvelé pour une nouvelle période le traitement mensuel de Monsieur le Professeur Auerbach sera porté à 500 livres turques. Le paiement est mensuel, il sera versé d'avance.
14. La chaire de professeur est liée à la direction complète de son institut. Les deux fonctions de professeur et de directeur sont inséparables.
15. En cas d'empêchement, le professeur a le droit de choisir, sous réserve de l'approbation du Recteur, ses suppléants ou ses remplaçants tant pour les cours que pour les examens.
16. En cas de maladie, le traitement est payé sans interruption pendant 6 mois. Si la maladie dure plus longtemps le Ministère de l'Instruction Publique peut résilier le contrat. En cas de décès, – suicide exclus – la veuve ou, à son défaut, les enfants mineurs, touchent le traitement de 6 mois.
17. Un indemnité forfaitaire de 1750 livres turques sera versée à Monsieur Auerbach pour couvrir les frais de déménagements, de son déplacement et de sa famille. La même disposition sera appliquée si, à l'expiration de 5 années Monsieur Aurbach quitte la Turquie.
18. La tribunal d'Ankara sera compétent pour litiges qui surgiraient entre Ministre et Monsieur Auerbach.
19. Ce contrat est fait et signé en double exemplaire à İstanbul.

Aslı gibidir.

II. Mukavelename (15 I. Teşrin 1941)

Profesör Auerbach ile yapılan 15 Ekim 1941 tarihli sözleşmenin ilk 19 maddesi, 1936 yılında yapılan ilk sözleşme ile aynıdır. Sözleşme yine, 'Maarif Vekaleti namına hareket eden, İstanbul Üniversitesi Rektörü (Prof. Cemil Bilsel) ile Monsieur Auerbach arasında' yapılmıştır.

Sözleşmeye eklenen 20. madde, yeni sözleşmenin 15.10.1936 yapılan sözleşmenin uzatılmasını ve Profesör Auerbach'ın aylığının, ilk sözleşmenin 13. maddesinde öngörülen tutara yükseltilmesini kapsamaktadır:

20. İşbu 15.X.1936 tarihli mukavele tarafeynin muvafakatine 15.X.1943 tarihine kadar uzatılmış ve 13üncü madde hükmüne göre profesörün aylık ücreti net 500 liraya çıkarılmıştır. Ancak profesörün eline geçecek para 500 liradan aşağı veya yukarı olmayacaktır. (Tayyare vergisi ayrıca kesilecektir.) Bu mukavelenin uzatılıp uzatılmayacağı tarafeynce 5 ay evvel haber verilecektir.

Adı: Erich
Soyadı: Auerbach
Baba adı: Hermann
Doğum yeri: Berlin M. U.
Doğum yılı: 9.IX.1892
Tabiiyeti: Alman

Ödev: Edebiyat F.Romanoloji
Profesörü.
Muk.Müddeti-15.X.1941-15.X.
1943
Ücreti: 699 T.L.(500)

Maarif Vekilliği namına hareket eden, İstanbul Üniversitesi Rektörü ile, Monsieur Auerbach arasında atıdaki mukavele aktedilmiştir.

1- M.Auerbach Maarif Vekilliği tarafından, Edebiyat Fakültesine Romanoloji Profesörü tayin edilmiştir.

Bundan başka kendisi Fakülteye bağlı olan yabancı dil mektebinde müdürlük vazifesini de ifa edecektir. Kendisi bu vazifede, bir müdür muavini ile, Rektör tarafından seçilmiş bir profesör ve lektörler heyeti ile birlikte çalışacaktır. İngiliz ve Alman Filolojisi kürsüleri münhal kaldıkça, M. Auerbach bu derslere de nezaret edecektir.

Mons. Auerbach, kendisine tevdi edilmiş olan ilmi çalışma ve tedris sahasında bütün gayretile çalışacağını, elzem olan dersleri bizzat vereceğini, ve kürsüsü ile alâkadar olan bütün imtihanları icra edeceğini taahhüt eder.

2- 3 profesör tarafından tasdik edilmiş, sıhhi vaziyetinin, profesörlük ve müdürlük vazifelerini ifaya mâni olmadığını gösteren bir rapor göstermeği taahhüt eder.

3- Bu mukavelenin müddeti beş senedir. 15.X.1936 da başlar, 15.X.1941 de sona erer.

4- M.Auerbach, üç sene zarfında Türkçe öğrenmeye gayret edeceğini taahhüt eder.

5- M.Auerbach, üçüncü sene hitama ermeden, Türk talebelerini Roman Filolojisine hazırlayan bir el kitabı yazmayı taahhüt eder. Bu kitabın Türkçe tab'ına da ayrıca yardım edecektir.

6- M. Auerbach, talebelere vereceği derslerden mâda ücretsiz olarak, ve muntazam bir surette, lise hocalarına da ders verecektir.

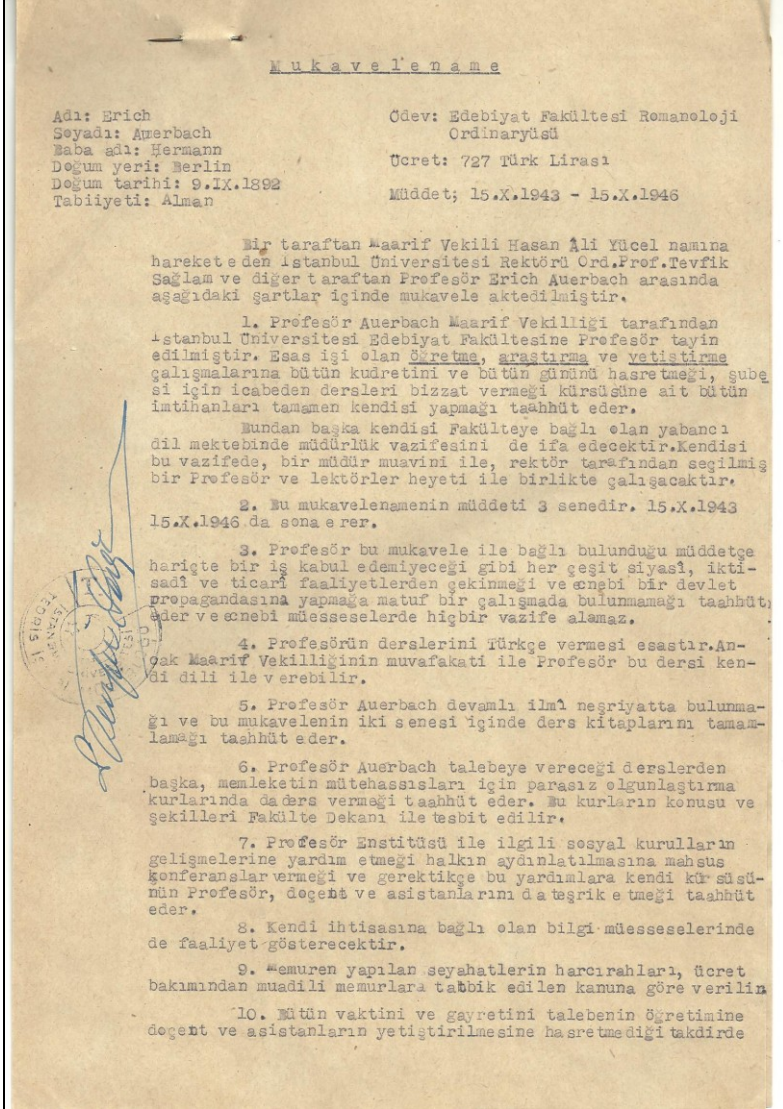

- Bundan başka, kendisi Fakülteye bağlı olan Yabancı Dil Mektebinde Müdürlük vazifesini de ifa edecektir. Kendisi bu vazifede, bir Müdür muavini ile, Rektör tarafından seçilmiş bir Profesör ve lektörler heyeti ile birlikte çalışacaktır.
2. Bu mukavelenamenin müddeti 3 senedir. 15.X.1943 [tarihinde başlar] 15.X.1946'da sona erer.
  3. Profesör, bu mukavele ile bağlı bulunduğu müddetçe hariçte bir iş kabul edemeyeceği gibi, her çeşit siyasi, iktisadi ve ticari faaliyetlerden çekinmeği, ve ecnebi bir devlet propagandasını yapmağa matuf bir çalışmada bulunmamağı taahhüt eder ve ecnebi müesseselerde hiçbir vazife alamaz.
  4. Profesörün derslerini Türkçe vermesi esastır. Ancak Maarif Vekilliğinin muvafakati ile Profesör bu dersi kendi dili ile verebilir.
  5. Profesör Auerbach devamlı ilmi neşriyatta bulunmağı ve bu mukavelenin iki senesi içinde ders kitaplarını tamamlamağı taahhüt eder.
  6. Profesör Auerbach talebeye vereceği derslerden başka, memleketin mütehasısları için parasız olgunlaştırma kurlarında da ders vermeği taahhüt eder. Bu kurların konusu ve şekilleri Fakülte Dekanı ile tesbit edilir.
  7. Profesör, Enstitüsü ile ilgili sosyal kurulların gelişmelerine yardım etmeği, halkın aydınlatılmasına mahsus konferanslar vermeği ve gerektiğinde bu yardımlara kendi kürsüsünün Profesör, doçent ve asistanlarını da teşrik etmeği taahhüt eder.
  8. Kendi ihtisasına bağlı olan bilgi müesseselerinde de faaliyet gösterecektir.
  9. Memuran yapılan seyahatların harcırahları, ücret bakımından muadili memurlara tatbik edilen kanuna göre verilir.
  10. Bütün vaktini ve gayretini talebenin öğretimine, doçent ve asistanların yetiştirilmesine hasretmediği takdirde mukavelesi, altı ay evvel haber verilerek Vekillikçe fesholunabileceği gibi, kendisi de altı ay evvel haber vermek şartile mukavelesini her zaman feshedebilir.
  11. İşbu kontrat Profesörü yalnız İstanbul Üniversitesine bağlar.
  12. Profesörün aylık ücreti 727 Türk Lirasıdır. Bu ücretten halen mevcut ve ileride konulabilecek bütün devlet vergileri kesilecektir. Ancak Profesör Auerbach'ın eline geçecek net ücret miktarı hiçbir zaman 500 Türk Lirasından aşağı veya yukarı olmayacaktır.
  13. Profesör Auerbach'a tatil aylarında bir ay izin verilir.
  14. Profesörün kürsüsü Enstitüsünün idaresine bağlıdır. Profesörlük ve Enstitü Direktörlüğü birbirinden ayrılmaz bir bütün teşkil eder.
  15. Mâni zuhurunda Profesörün, gerek tedrisat ve gerek amelî mesai ve imtihanlar için vekillerini yaut yerine bırakacağı kimseleri, Dekanla mutabık kalarak, bizzat seçmeğe hakkı vardır.
  16. Hastalık halinde aylık ücreti sürekli olarak altı ay verilir. Eğer hastalık fazla devam ederse Maarif Vekili mukaveleyi feshedebilir. Ölüm halinde (intihar hariç) dul karısına, olmadığı takdirde reşit olmiyan çocuklarına altı aylık ücreti verilir.
  17. Profesör Auerbach mukavelesinin bitiminde Türkiye'den ayrıldığı takdirde, eşinin ve çocuklarının birinci mevki yol paralarına ve göç masraflarına karşılık olarak maktuan 1500 Lira tazminat verilir.

18. Profesör Auerbach ile Maarif Vekilliği arasında çıkabilecek bütün davaları görmeğe Ankara Mahkemesi selâhiyettardır.

19. İşbu mukavele bir nüsha olarak İstanbul'da yapılmış ve iki tarafça imzalanmıştır.

Resim 2 A. Profesör Auerbach'ın 1943 Mukavelenamesi. Rektör Ord.Prof.Dr. Tevfik Sağlam'ın imzası ve İstanbul Üniversitesi Tedrisat İşleri Müdürlüğü'nün onayı.

Resim 2 B. Üniversite ile sözleşmesinin 1 I. Teşrin [Ekim] 1943'te uzatılması. Rektör Dr. Tevfik Sağlam ile Erich Auerbach'ın imzaları

V. Sözleşme

Adı: Erich

Ordinaryüsü

Soyadı: Auerbach

Baba adı: Hermann

Doğum yeri: Berlin

Doğum tarihi: 9.IX.1892

Tabiiyeti: Alman

Ödevi: Edebiyat Fakültesi Romanoloji

Kesenek: 910 [Türk Lirası] Brüt

Süre: 1.1.1946 - 1.1.1949

Bir taraftan Maarif Vekili Hasan Âli Yücel namına hareket eden İstanbul Üniversitesi Rektörü Ord.Prof.Dr. Tevfik Sağlam ve öbür taraftan Prof. Erich Auerbach arasında aşağıdaki sözleşme bağlanmıştır.

1. Profesör Auerbach Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel tarafından İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine Profesör tayin edilmiştir. Ana işi olan öğretme,¹⁷ araştırma ve yetiştirme çalışmalarına bütün gücünü ve gününü vermeği, dalının derslerini okutmayı, kürsüsünü ilgilendiren bütün imtihanları yapmayı yüklenir.
2. Bu sözleşmenin süresi 3 yıldır. 1.1.1946'da başlar. 1.1.1949'da sona erer.
3. Prof. Auerbach bu sözleşme ile bağlı bulunduğu süre içinde, dışarıdan bir iş alamıyacağı gibi, her çeşit siyasal, ekonomik ve ticarete ait işlerden çekinir. Ve yabancı bir devlet propagandasına yarar çalışmada bulunmaz ve yabancı kurullarda hiçbir ödev alamaz.
4. Profesörün derslerini Türkçe vermesi esastır. Ancak Millî Eğitim Bakanlığının izniyle Profesör bu dersleri kendi dilinde verebilir.
5. Profesör Auerbach sürekli bilimsel yayında bulunacağı ve bu sözleşmenin iki yılı içinde ders kitaplarını tamamlamayı yüklenir.

¹⁷ Metinde sözcüğün altı çizilidir.

6. Profesör öğrencilere vereceği derslerden başka, memleketin uzmanları için olgunlaştırma kurlarında parasız ders vermeği kabul eder. Bu kurların konusu ve şekilleri Fakülte Dekanı ile kararlaştırılır.
7. Profesör, Enstitü ile ilgili sosyal kurulların gelişmelerine yardım etmeği, halkın aydınlatılmasına mahsus konferanslar vermeği ve gerektiğinde bu yardımlara kendi kürsüsünün Profesör, doçent ve asistanlarını da katıştırmayı üzerine alır.
8. Uzmanlığı ile ilgili bilim kurullarında da çalışma gösterecektir.
9. Memur olarak gezilerde kendisine Hükûmetin yüksek memurları gibi yol parası verilecektir.
10. Bütün gününü ve gücünü öğrencilerin öğretimine ve asistanların yetiştirilmesine vermediği takdirde sözleşmesi, altı ay evvelden haber verilerek Bakanlıkça bozulabileceği gibi, kendisi de altı ay evvel haber vermek şartıyla sözleşmesini her zaman bozabilir.
11. Bu sözleşme Profesörü yalnız İstanbul Üniversitesine bağlar.
12. Profesörün aylık keseneği 910 Dokuz yüz on Türk Lirasıdır. Bu kesenekten şimdiki ve ileride konabilecek bütün devlet vergileri kesilecektir. Aylık peşin verilir.¹⁸
13. Profesör Auerbach, ara verme aylarında bir ay izin verilir. Profesör net ücretinden 1/5'ini döviz olarak ilgili yabancı memlekete çıkarabilir.
14. Profesörün kürsüsü Enstitüsünün idaresine bağlıdır. Profesörlük ve Enstitü Direktörlüğü birbirinden ayrılmaz bir bütündür.
15. Engel çıkarsa, Profesörün gerek öğretim ve gerek pratik çalışma ve imtihanlar için vekillerini yahut yerine bırakacağı kimseleri seçmeğe hakkı vardır. Alınacak bu gibi kararların Rektörlüğe bildirilmesi gereklidir.
16. Hastalık halinde, aylık ödenek sürekli olarak bir yıl verilir. Eğer hastalık fazla sürerse Millî Eğitim Bakanlığı sözleşmeyi bozabilir. Ölüm halinde (intihar hariç) dul karısına, olmadığı takdirde reşit olmayan çocuklarına bir yıllık keseneği verilir.
17. Profesör Auerbach sözleşmesi bitiminde Türkiye'den ayrıldığı takdirde eşinin ve çocuklarının birinci mevki yol paralarına ve göç masraflarına karşılık olarak 1500 Lira tazminat verilir.
18. Profesör Auerbach ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında çıkabilecek bütün anlaşmazlıklar Türk Mahkemelerince çözülür.
19. Bu sözleşme bir tane olarak İstanbul'da düzenlenmiş ve iki tarafça imzalanmıştır.
Aslı gibidir. 23.XII.1946¹⁹

¹⁸ Aylık anlamında kullanılan kesenek yerine, 16. maddede 'ödenek' denilmiştir.

¹⁹ Sözleşme, 1946 yılbaşında (1.1.1946) yapıldığı halde, kopyası yıl sonunda (23.12.1946) çıkarılmıştır. E. Auerbach, Türkiye 1947 Ağustosunda ayrıldığına göre, 1946 Aralık ayı sonunda ya da 1947 Ocak ayı içinde, sözleşmenin 10. maddesinde yazılı 'altı ay evvel haber vermek şartıyla sözleşmesini her zaman bozabilir' hakkını kullanmak istediğini Maarif Vekaletine bildirmiş olmalıdır.

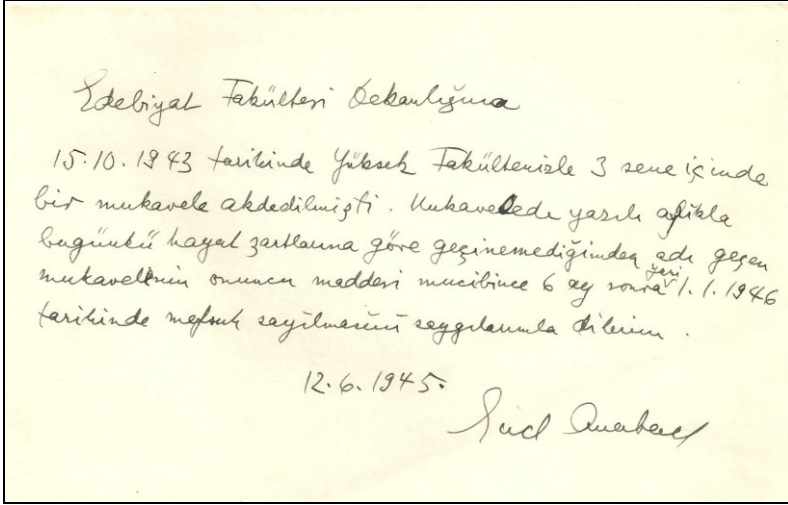
Sözleşmenin yazılı olmayan maddesi: *Mimesis*

Erich Auerbach'ın, *Mimesis: Dargestellte Wirklichkeit in der abenländischen Literatur* [*Mimesis: Batı Edebiyatında Gerçekliğin Temsili*] adlı baş yapıtını, Mayıs 1942 ile Nisan 1945 tarihleri arasında İstanbul'da yazdığı bilinmektedir.²⁰ İlk sözleşmesine göre (mad. 5), 'M. Auerbach, üçüncü sene hitama ermeden' – 1939 ders yılı başına kadar – 'Türk talebelerini Roman filolojisine hazırlayan bir el kitabı' hazırlayacaktır. Auerbach bu kitabı, sözleşmede öngörülen sürede yazamamıştır. Bu yıllarda herhalde öğrenciler kendi ders notlarını kullanmışlardır. Auerbach, sözleşmesi 1941 Ekiminde yenilendikten sonra, kendi ders notlarını düzenleyerek, yayımlandığında *Introduction aux études de philologie romane* (1949, 247 s.) adını alacak olan kitabı hazırlamıştır. Auerbach'ın bu kitabının 1943 yılında tamamlandığı sanılmaktadır. Kitap, bir yıl sonra Türkçeye çevrilerek, *Roman Filolojisine Giriş (Gesammelte Aufsätze zur romanischen Philologie, çev. S. Bayrav, 1944, 251 s.)* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarafından yayımlanmıştır. Erich Auerbach, zamanlama bakımından, Romanolojiye *Giriş/Introduction* notlarıyla *Mimesis* üzerindeki çalışmalarına birlikte yürütmüş olmalıdır. Auerbach'ın notlarını (*Aufsätze*) düzenlerken *Mimesis*'in taslağını oluşturduğunu da düşünebiliriz.

Auerbach, 1945 Nisanında *Mimesis*'i bitirir bitirmez, 15.10.1943 tarihinde üç yıl için uzatılan sözleşmesinin 10. maddesine dayanarak, altı ay sonra, 1.1.1946 tarihinde sözleşmesini feshetmek istemiştir (Resim 3 A). Erich Auerbach'ın, bölümün kurucusu Leo Spitzer gibi ABD'ne gitmek istemektedir. Nazi direnişinin kırılmasıyla savaşın sonunun görünmesi, Auerbach'a artık Türkiye dışına çıkabileceğini düşündürmüştür. *Mimesis*'in yayımlanması da adının yeniden duyulmasını sağlayacaktır. Ancak, kitabının yakında yayımlanamayacağını ve ABD'ne de kısa sürede gidemeyeceğini anlayan Erich Auerbach, sözleşmesinin sonlandırılmasını istediği tarihte, aylığının artırılması koşuluyla sözleşmesinin 1949'a kadar uzatılmasını kabul etmiştir. Sözleşmesinin uzatılmasının ardından Erich Auerbach'a T.C. vatandaşlığına geçmesi önerilmiştir.²¹ Auerbach 1947 yılının Ağustosunda Türkiye'den ayrılarak ABD'ne yerleşmiştir.

²⁰ D. Damrosch, *a.g.m.*, s. 262: 'Auerbach'ın 1942'de sürgünde başlayıp, Nisan 1945'te (tam Hitler'in öldüğü ay) tamamladığı *Mimesis*...'

²¹ K. Konuk (2013), s. 149, dn. 61, Auerbach'a Türk vatandaşlığı teklif edilmiştir (Erich Auerbach'tan Werner Krauss'a mektup, 27.10.1946).

Resim 3. E. Auerbach'ın Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na dilekçesi.

“15.10.1943 tarihinde Yüksek Fakültenizle 3 sene içinde bir mukavele akdedilmişti. Mukavelede yazılı aylıkla bugünkü hayat şartlarına göre geçinemediğimden adı geçen mukavelemin onuncu maddesi mucibince 6 ay sonra, yani 1.1.1946 tarihinde mefsuk sayılmasını saygılarımla dilerim. 12.6.1945. Erich Auerbach”.

Resim 4. Erich Auerbach'ın 1 Birinci Teşrin 1943 tarihli sözleşmesindeki imzası.²²

İstanbul Üniversitesi'nin Romanoloji Ordinaryusluğuna atanışıyla Erich Auerbach, fiilen Maarif Vekaleti'nin bir memuru olmuştur. Sözleşmeler, öz olarak bu durumunu yansıtmaktadır. Sözleşme metinlerinde Auerbach'ın, İstanbul Üniversitesi'nin bir profesörü olarak, öğretim programı dışında

²² Erich Auerbach'ın 1.10.1943 tarihli sözleşmesinin arkasındaki açık imzası ile dilekçesindeki imza karşılaştırıldığında belgenin Auerbach'ın kendi elinden çıktığı anlaşılabilir. Ancak, Auerbach'ın Türkçe öğrenmediği bilinmektedir, bkz. E. Apter, 'Global translatio: The "invention" of comparative literature, Istanbul, 1933,' *Debating World Literature*, ed. C. Pendergast, London, Verso, 2004, s. 92.

yapacağı yayınlarla ilgili bir kayıt yoktur. Erich Auerbach'a çalışma konularını seçmede belirli bir özerklik sağlandığı varsayılabilir.²³ Auerbach, İstanbul Üniversitesi için, ilk sözleşme dönemi içinde (1936-1941) yazmakla yükümlü olduğu ders kitabının yanında, daha Türkiye'ye gelmeden oluşturduğu okuma planını sürdürürken, *Mimesis*'i de tasarlamış olmalıdır.²⁴ Auerbach *Mimesis*'i ikinci sözleşme döneminde yazmaya başlamış,²⁵ ve üçüncü sözleşme döneminde tamamlamıştır. Erken sonlandırılan dördüncü sözleşme dönemi, kitabın yayımı ve tanıtımı için geçirilen bekleme süresidir. *Mimesis*'in yazımı, 'bütün gününü ve gücünü öğrencilerin öğretimine ve asistanların yetiştirilmesine vermesi' (1.1.1946 tarihli Sözleşme, mad. 10)²⁶ gereken 'Monsieur Auerbach' ile İstanbul

23 Buna karşın, Auerbach özel yazışmalarında bütün yöneticilerden yakınır: 'Sie werden es verstehen, dass man genug davon hat immer wieder an zerbröckelndem Material zu arbeiten, immer wieder die kaum aufgebauten Kartenhäuser einstürzen zu sehen, alles Leben, alle Anregungen selbst liefern zum müssen, von nichts getragen zu werden und noch dazu jeder Laune eines grotesk unwissenden Ministeriums oder Rektorats ausgeliefert zu sein.' Erich Auerbach'ın İstanbul'dan Werner Kraus'a yazdığı 16.04.1947 tarihli mektup, aktaran K. Barck, 'Erich Auerbach's second exile,' "Escape to Life" *German Intellectuals in New York: A Compendium on Exile after 1933*, ed. E. Goebel, S. Weigel, Berlin, Walter de Gruyter, 2012, içinde 102-103.

24 Erich Auerbach, 1936'da Türkiye'ye gelmeden önce, 'Giambattista Vico und die Idee der Philologie' ('Giambattista Vico ve filoloji düşüncesi', çev. S. Durgun, red. H. Barışçan, *Yabanın Tuzlu Ekmeği: Erich Auerbach'dan Seçme Yazılar*, yay.haz. M. Vialon, İstanbul, Metis yay., 2010, s. 195-206) başlıklı makalesini yayımlamıştır. Auerbach'ın Vico üzerine 1936 tarihli çalışmasının *Mimesis*'in metodolojik planını taşıdığı belirtilmiştir, bkz. J. Mali, *The Legacy of Vico in Modern Cultural History*, Cambridge, Cambridge Univ. Press, 2012, s. 150. İstanbul yılları, Auerbach'ın akademik yayınları bakımından 'verimsiz' bir dönemi olarak gösterilir. Auerbach'ın, 1937-1943 yılları arasında yayımlanmış 7 kısa Üniversite Konferansı ile Türkçeye *Roman Filolojisine Giriş* olarak çevrilen ders kitabı dışında, üç makalesi vardır: E. Auerbach, 'Über die ernste Nachahmung des Alltäglichen,' *Romanoloji Semineri Dergisi / Travaux de Séminaire de Philologie Romane*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, sayı 1, 1937, s. 262-293 ['Gündelik olanın ciddiyetle taklidi üzerine,' çev. S. Durgun, red. H. Barışçan, *Yabanın Tuzlu Ekmeği: Erich Auerbach'dan Seçme Yazılar*, yay.haz. M. Vialon, İstanbul, Metis yay., 2010, s. 214-243]; 'Figura,' *Archivum Romanicum* (Floransa), vol. XII, 1938, s. 436-489 ['Figura,' *Neue Dantestudien / Dante Hakkında Yeni Araştırmalar*, İstanbul, İbrahim Horoz Basımevi, 1944, *Istanbul Schriften*, 5, s. 11-71] ve 'Passio als Leidenschaft,' *Proceedings of the Modern Language Association* (New York), vol. XVI, Dec. 1941, s. 1179-1196. Auerbach, İstanbul'daki ilk yılında yayımladığı 'Über die ernste Nachahmung des Alltäglichen' başlıklı yazısının bazı bölümlerini *Mimesis*'te kullanacaktır, bkz. *Yabanın Tuzlu Ekmeği: Erich Auerbach'dan Seçme Yazılar*, yay.haz. M. Vialon, İstanbul, Metis yay., 2010, içinde M. Vialon, 'Sunuş,' s. 95 (Kronoloji).

25 Erich Auerbach'ın İstanbul'da iken, klasik metinlere ulaşmakta önemli bir güçlük çekmediğini kabul edebiliriz. Kendisi, 'Epilegomena zu *Mimesis*'te 'Figura' ve 'Passio' makalelerini San Pietro di Galata manastırı (San Pietro ve Paolo Kilisesi) kitaplığında bulunduğu Migne'nin *Patrologia [Latina]*'sı sayesinde yazabildiğini belirtmiş olsa da, kaynaklarının bununla sınırlı kalmadığı anlaşılmaktadır. 'Passio als Leidenschaft' makalesinin İngilizce çevirisinde şu not vardır: 'Auerbach cites numerous texts here from ancient Greek and Roman traditions, as well as from the medieval and late medieval periods and the sixteenth and seventeenth centuries,' E. Auerbach, 'Passio as passion,' *Time, History, and Literature: Selected Essays of Erich Auerbach*, ed.& int. J.I. Porter, trans. J.O. Newman, Princeton, NJ, Princeton Univ. Press, 2014, içinde, s. 165cf.

26 Erich Auerbach ile yapılan ilk (1936) ve ikinci (1941) sözleşmelerde yer almayan bu maddeye, 'bütün vaktini ve gayretini talebenin öğretimine, doçent ve asistanların yetiştirilmesine hasretmediği takdirde mukavelesi altı ay evvelden haber verilerek Vekillikçe [Maarif Vekillikince] fesholunabil[ir]' biçiminde 1943'te yapılan üçüncü sözleşmede yer verilmiştir.

Üniversitesi Rektörü arasındaki anlayış içinde ve yine iş sözleşmeleriyle belirlenen bir çerçevede gerçekleşmiştir.

Dr. jur. et phil. Erich Auerbach's contracts with the Istanbul University

Erich Auerbach succeeded Leo Spitzer as Professor of Romanistic studies at the Faculty of Letters of the Istanbul University. Acting in the name of the Minister of Education, the Rector of the University signed a contract with Erich Auerbach on the 15th of October 1936. This contract was renewed three times in 1941, 1943 and 1946. Prof. Auerbach's contract includes conditions which are particular to his academic position, and distinct with regard to the standard contract proposed to the émigré professors from Europe. A publication of Prof. Erich Auerbach's contracts allow for an assessment of his Istanbul years between 1936-1947, during which he wrote his magnum opus *Mimesis*.

Key words: Erich Auerbach, Istanbul University, Romanistic studies, German professors.

Dr. jur. et phil. Erich Auerbach'ın İstanbul Üniversitesi ile sözleşmeleri

Ord.Prof.Dr. Erich Auerbach İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Romanoloji Bölümünde 1936-1947 yılları arasında görev yapmış; bu dönemde *Mimesis* olarak tanınan baş yapıtını yazmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı adına hareket eden İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ile ilk sözleşmesini 15.10.1936 tarihinde imzalayan Erich Auerbach'ın sözleşmesi 1941, 1943 ve 1946 yıllarında üç kez yenilenmiştir. İncelenen sözleşmeler, daha önce yabancı profesörler için hazırlanan standard sözleşmelere göre ayrıcalıklar içermektedir. İlk kez yayımlanan sözleşmelerle Prof. Erich Auerbach'ın çalışma koşullarının ayrıntıları açıklanmıştır.

Anahtar sözcükler: Erich Auerbach, İstanbul Üniversitesi, Romanoloji, Alman profesörler.